

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Maasdriel

Onderzoek gemeente

Onderzoek naar voor- en vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 13 april 2021

Samenvatting

De inspectie houdt toezicht op de wijze waarop de gemeenten de verplichtingen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) nakomen. Gemeenten hebben hiervoor een digitale vragenlijst ingevuld.

In 2017 en in 2019 heeft de inspectie onderzoek gedaan naar de kwaliteit van het vve-beleid van de gemeente Maasdriel. In 2019 bleek dat er nog meerdere tekortkomingen waren. Na een voortgangsgesprek in oktober 2020 is besloten om een herhalingsonderzoek uit te voeren, om te zien of de tekortkomingen inmiddels zijn opgeheven en overige verbeterpunten zijn uitgevoerd.

Voor dit herhalingsonderzoek hebben we de jaarlijkse vragenlijst geverifieerd aan de hand van de aangeleverde documenten en de toelichting daarop, in een gesprek met betrokkenen van de gemeente. Vervolgens hebben we de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

Beeld van de kwaliteit van vve binnen de gemeente

Naar het najaar van 2020 is toegewerkt aan het opstellen van een gemeentelijk vve-beleid, dat is beschreven in een Kwaliteitskader vve en Convenant vve. Vanwege de Coronacrisis is het Convenant niet volgens plan in november 2020 bekrachtigd kunnen worden, maar wordt in de praktijk wel al zo uitgevoerd.

Wat gaat goed bij vve?

Binnen de gemeente zijn er ruim voldoende kindplaatsen om doelgroepkinderen voorschoolse educatie aan te bieden. Op basis van een geactualiseerde doelgroepdefinitie worden doelgroepkinderen door het consultatiebureau geïndiceerd en toegeleid naar voorscholen.

De gemeente heeft duidelijke resultaatafspraken gemaakt met zowel voor- als vroegscholen. De gemeente voert ook een duidelijke regie in de uitvoering van het gemeentelijk vve-beleid.

Tevens is volgens de gemeente voorzien in een passend netwerk van instanties die extra hulp kunnen bieden aan peuters en ouders die dat nodig hebben.

Gemeente: Maasdriel
Gemeente nummer: 263

OAB-budget gemeente 2020: € 433.073,--

Aantal houders in de gemeente zonder voorschoolse educatie: 3

Aantal houders in de gemeente met voorschoolse educatie: 5

Aantal kinderdagverblijven met voorschoolse educatie in de gemeente: 12

Aantal schoolbesturen in de gemeente: 4

GGD-regio: GGD Gelderland-Zuid

Wat moet beter bij vve?

Er zijn geen wettelijke bepalingen meer, waaraan de gemeente niet voldoet. Er zijn daarom ook geen herstelafspraken met een einddatum gemaakt.

Wat kan beter bij vve?

Er zou meer aandacht kunnen komen hoe de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind vergroot kan worden. Zowel de gemeente als de locaties hebben hierbij nog een taak. De gemeente heeft ook een verantwoordelijkheid bij het vaststellen of haar eigen vve-beleid het gewenste effect heeft. Het is daarom van belang dat ze met de voor- en vroegscholen afspraken maakt over welke informatie over de kwaliteit en resultaten ze nodig heeft. Daarnaast moet de gemeente nadenken over hoe ze haar eigen doelen van het vve-beleid gaat vaststellen en hoe ze daarover gaat rapporteren.

Vervolg

De gemeente zal opgenomen worden in het landelijk georganiseerde risicogestuurd toezicht op gemeentelijk vve-beleid.

1. Opzet onderzoek

De inspectie heeft onderzoek uitgevoerd bij de gemeente Maasdriel.

Werkwijze

- Analyse van de beantwoorde digitale vragenlijst in relatie tot de bevindingen tijdens eerder onderzoek van het vve-beleid van de gemeente.
- Analyse van aanvullend opgevraagde informatie in relevante beleidsdocumenten van de gemeente;
- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar en de vve-coördinator over het vve-beleid van de gemeente;
- Beoordeling van het vve-beleid van de gemeente Maasdriel.

Bij het onderzoek naar vve-gemeenten worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden gemeente	Onderzocht
1. Gemeentelijk beleid	
1.1 Definitie doelgroepkind	•
1.2 Bereik	•
1.3 Toeleiding	•
1.4 Doorgaande lijn	•
1.5 Resultaten	•
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau	•
2. Vve beleidscontext	
2.1 Integraal vve-programma	•
2.2 Ouders	•
2.3 Externe zorg	•
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•
3. Vve condities	
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt	•
3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader	•

Onderzoeksactiviteiten

Wij hebben de jaarlijkse vragenlijst, ingevuld door de gemeente, geverifieerd in een voortgangsgesprek in oktober 2020. Dit hebben we gedaan aan de hand van de aangeleverde documenten en de toelichting daarop, in een gesprek met betrokkenen van de gemeente.

Vervolgens hebben wij in een onderzoek op afstand in januari 2021 op basis van bovenstaande bevindingen de actuele stand van zaken besproken en de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

Legenda

De beoordeling en waardering van standaarden wordt in dit rapport aangegeven door de hiernaast geplaatste legenda.

Standaarden die een wettelijke basis hebben worden beoordeeld (onvoldoende, voldoende, goed). Standaarden die geen wettelijke basis hebben, maar belangrijke aspecten van kwaliteit zijn, worden gewaardeerd (kan beter, voldoende, goed).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het gemeentelijke onderzoek naar vve en de afspraken over het vervolgtoezicht.

In hoofdstuk 3 hebben we de reactie van de gemeente op het onderzoek naar vve en de rapportage daarover opgenomen.

Legenda

Beoordelingen en waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Onvoldoende
- Kan beter
- Voldoende
- Goed

2. Resultaten onderzoek op gemeenteniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek bij de gemeente Maasdriel op de standaarden voor vve.

Samenvattend oordeel

De gemeente Maasdriel voldoet volledig aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft vve. Dat komt doordat het vve-beleid op alle wettelijke eisen is uitgewerkt in het 'Kwaliteitskader' en het 'Convenant vve', beide vastgesteld in oktober 2020. In het 'Plan van aanpak vve' is beschreven op welke wijze uitvoering van het beleid plaatsvindt.

Versterking is zeker nog mogelijk binnen de vve-beleidscontext, waar het gaat om het vergroten van de ouderbetrokkenheid en de evaluatie van vve op de niveaus van de locaties en gemeente.

De vve-condities zijn in orde.

2.1. Voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van de kwaliteitsgebieden 'Gemeentelijk vve-beleid (1)', 'Vve-beleidscontext (2)' en 'Vve-condities (3)'.

Gemeentelijk vve-beleid	O	K	V	G
1.1 Definitie doelgroepkind			•	
1.2 Bereik			•	
1.3 Toeleiding			•	
1.4 Doorgaande lijn			•	
1.5 Resultaten			•	
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau			•	

Vve-beleidscontext	K	V	G
2.1 Integraal vve-programma		•	
2.2 Ouders	•		
2.3 Externe zorg		•	
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•		
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•		

Vve-condities	O	K	V	G
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt			•	
3.2 Er is een gemeentelijk subsidiekader			•	

Gemeentelijk vve-beleid

1.1 De gemeente heeft een doelgroepdefinitie

We beoordelen deze standaard als Voldoende. De gemeente heeft haar brede doelgroepdefinitie opnieuw gedefinieerd. In de nieuwe formulering zijn risico's op taal- en/of ontwikkelingsachterstand aangevuld met de risico-indicatoren van het CBS.

1.2 Er zijn voldoende kindplaatsen

We beoordelen deze standaard als Voldoende.

Binnen de gemeente Maasdriel werd in 2020 in twaalf locaties, verdeeld over zes dorpsgemeenschappen voorschoolse educatie aangeboden. Er wordt gewerkt in heterogene groepen. Het gaat daarbij feitelijk om 150 vve-kindplaatsen, omdat een norm gehanteerd wordt van maximaal 50% van vve-geïndiceerde kinderen per groep per dag.

Het consultatiebureau heeft in de eerste drie kwartalen van 2020 aan vijfenvestig kinderen een vve-indicatie gegeven.

We mogen concluderen dat het aantal vve-kindplaatsen meer dan toereikend is.

1.3 De toeleiding naar voorscholen is geregeld

We beoordelen de Toeleiding als Voldoende.

In de praktijk speelt het consultatiebureau een belangrijke rol in de indicatie van doelgroepeuters en toeleiding naar locaties met voorschoolse educatie binnen de gemeente.

De jeugdverpleegkundige informeert en motiveert ouders van een doelgroepkind om het deel te laten nemen aan voorschoolse educatie. De plaatsing van een doelgroepkind wordt door de voorschool gemeld aan het consultatiebureau. Het consultatiebureau informeert op haar beurt de vve-coördinator van de gemeente per kwartaal over het aantal indicaties en het aantal plaatsingen. Door een scherpere administratie blijkt het aantal doelgroepkinderen dat geen voorschoolse educatie volgt gering te zijn. Het non-bereik is daardoor ook in beeld en de redenen zijn bekend.

1.4 De doorgaande lijn voldoet aan wettelijke eisen, maar kan breder

Deze standaard beoordelen we als Voldoende.

Op basis van een standaard overdrachtsformulier vindt voor doelgroepeuters een warme overdracht plaats.

De kindgegevens worden, mogelijk in bijzijn van ouders, besproken tussen medewerkers van de voorschool en basisschool. In maart 2021 wordt deze vorm van overdracht voor een eerste maal met betrokkenen geëvalueerd. Om de doorgaande lijn te verbreden is in Maasdriel met het programma Leeslijn een start gemaakt om een doorgaande lijn voor 0- tot 8-jarigen met betrekking tot leesbevordering te realiseren. Hierin zitten ook een gezinsaanpak en samenwerking met bibliotheken. Dit is een voorbeeld waarin voor- en vroegscholen samenwerken. Dit kan nog verder uitgebreid worden naar bijvoorbeeld afstemming tussen beide partners van het ouderbeleid en kwaliteitsbeleid.

1.5 Er zijn resultaatafspraken

We beoordelen deze standaard als Voldoende. De gemeente heeft met alle schoolbesturen en houders van kinderopvang die actief zijn binnen de gemeente afspraken gemaakt over het gewenste ontwikkelingsniveau van met name de doelgroepkinderen, zodat ze zonder of hooguit met beperkte achterstand in de groep 1 en 3 van de basisschool kunnen beginnen. Het zijn realistische afspraken en de praktijk moet uitwijzen of de ambitieuze norm inderdaad gehaald wordt.

1.6 De vve-coördinatie op gemeentelijk niveau is in orde

We waarderen de vve-coördinatie als Voldoende. Met de komst van een nieuwe beleidsambtenaar en een gemeentelijke vve-coördinator is het vve-beleid en de uitvoering binnen de gemeente goed op gang gekomen. Zoals in de inleiding beschreven is het gemeentelijk beleid vastgelegd in een Kwaliteitskader en Convenant en wordt er ook zo gewerkt. Om als gemeente goed de regie over het vve-beleid te kunnen voeren is voorzien in het jaarlijks bespreken van de vve-resultaten en mogelijke acties die daaruit voortkomen in het Breed Bestuurlijk Overleg met onderwijsbesturen en partners. Daarnaast is er een vve-netwerk waarin de gemeente halfjaarlijks met vertegenwoordigers van scholen, kinderopvang, consultatiebureau en het Gebiedsteam over de uitvoering van het beleid en mogelijke knelpunten daarin bespreekt. Professionalisering en behaalde vve-resultaten zijn daarbij expliciete onderwerpen.

Vve-beleidscontext

2.1 Er wordt gebruik gemaakt van een integraal vve-programma en kindvolgsysteem

We waarderen deze standaard als Voldoende. In de praktijk gebruiken alle vve-locaties een programma en bijbehorend kindvolgsysteem dat aan de eisen voldoet. Dat is ook zo vastgesteld door de GGD in haar inspecties van de vve-locaties in 2019.

2.2 Het gemeentelijk ouderbeleid kan ambitieuzer

We waarderen deze standaard als Kan beter.

Het ouderbeleid bestaat nu nog vooral uit de wens om ouderbetrokkenheid te vergroten en een opsomming van activiteiten (bijvoorbeeld intake en ontwikkelgespreken met ouders) die vve-koppels (samenwerkende voor- en vroegscholen) in hun nog op te stellen ouderbeleidsplan moeten beschrijven. Het gevaar schuilt hierin dat het een beschrijving van protocollen kan worden hoe ouders zich te gedragen hebben, in plaats van mogelijkheden en kansen om ouders te stimuleren tot ontwikkelingsgerichte activiteiten met hun kinderen.

Het ontbreekt aan een heldere analyse van de ouderpopulatie in de gemeente en de doelen en gewenste effecten die de gemeente nastreeft met ouderbetrokkenheid in de zin van educatief partnerschap. In de verdere uitwerking daarvan kan de gemeente aangeven waarin zij kan ondersteunen of faciliteren bij het ouderbeleid van de locaties.

De gemeente heeft in haar procedure wel opgenomen op welke wijze zij zicht wil gaan krijgen op de effecten van het ouderbeleid, bijvoorbeeld met metingen in het proces en vragenlijsten voor de vve-locaties.

2.3 Er is een toegankelijk netwerk van externe zorg

We waarderen deze standaard als Voldoende.

Binnen de gemeente is een sluitend netwerk opgezet van zorgverleners, waarmee kinderen op een effectieve en efficiënte wijze de zorg en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. In oktober 2020 is het aanbod van integrale vroeghulp van start gegaan. Tevens wordt met een vertegenwoordiger van het Gebiedsteam gekeken welke hulp of ondersteuning geboden kan worden indien meer nodig is.

2.4 Er zijn geen afspraken over interne kwaliteitszorg met voor- en vroegscholen

De wijze waarop de gemeente gebruik maakt van kwaliteitsbevindingen van de voor- en vroegscholen waarderen we als Kan beter.

De gemeente heeft met de houders, gekoppeld aan de toegekende subsidie, niet afgesproken dat zij zelf periodiek (bijvoorbeeld jaarlijks) een evaluatie van de kwaliteit van de voorschoolse educatie aan de gemeente stuurt, bijvoorbeeld op basis van de doelen in het kwaliteitszorgplan.

De rapportages van de houders zouden meer kunnen bevatten dan de besteding van middelen en het aantal bereikte doelgroepkinderen.

Ook de kwaliteit van het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers, de wijze waarop het vve-programma wordt gebruikt, de omvang en kwaliteit van zorg en begeleiding die peuters is geboden en welke ontwikkeling de doelgroepeuters hebben doorgemaakt, zouden deel kunnen uitmaken van een jaarlijkse kwalitatieve rapportage aan de gemeente. Het bovenstaande geldt natuurlijk niet alleen voor de houders van de voorscholen. Ook van de samenwerkende vroegscholen kunnen, naast de bereikte leerresultaten, de hiervoor genoemde kwaliteitsgegevens gevraagd worden.

2.5 Er is nog geen systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau

Deze standaard waarden we ook als Kan beter.

We noemen hierbij nogmaals dat het vve-beleid voor een belangrijk deel nog in de praktijk moet groeien, vooraleer evaluatie van het beleid aan de orde is.

De gemeente beschikt momenteel over beperkte evaluatieve gegevens, voornamelijk kengetallen en besteding van financiën van de houders van de voorscholen. Andere kwalitatieve gegevens, verzameld door de organisaties of gemeente zelf over bijvoorbeeld de inhoud en het proces van de voorschoolse educatie of de effecten van het ouderbeleid, zijn er niet. Reflectie op de effecten van het eigen vve-beleid is daarmee niet mogelijk en conclusies voor verbetering of aanpassing van het beleid zijn daarom moeilijk te trekken.

Een eerste aanzet naar een kwalitatieve evaluatie is de vragenlijst die de vve-coördinator onlangs in het vve-veld heeft uitgezet.

Het is nu van belang dat de gemeente nadenkt over een cyclisch geheel aan kwaliteitsmeting, duiding, eventuele bijstellingen in beleid of uitvoering daarvan en rapportage over bevindingen. Daarbij kan de gemeente bijvoorbeeld gebruik maken van evaluaties van voor- en vroegscholen, een vve-monitor met resultaten, mogelijke bevindingen van kwaliteitsaudits door besturen en houders zelf georganiseerd of door de gemeente georganiseerd.

Vve-condities

3.1 De GGD beoordeelt de basiskwaliteit van de voorscholen

Deze standaard beoordelen we als Voldoende.

De gemeente heeft met de GGD afspraken gemaakt over een jaarlijkse beoordeling van de basisvoorwaarden voor voorschoolse educatie bij de betrokken voorscholen.

3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader

Deze standaard waarden we als Voldoende

De gemeente hanteert een vve-subsidiekader. Daarin staan niet alleen de wettelijke verplichtingen waaraan de houders zich te houden hebben, maar bevat ook aanvullende bepalingen om de kwaliteit van voorschoolse educatie te bevorderen.

2.2. Afspraken vervolgtoezicht

Er zijn geen herstelafspraken gemaakt.

3. Reactie van de gemeente

Hieronder geeft het college van B en W een reactie op de uitkomsten van het onderzoek. De gemeente Maasdriel geeft aan hoe zij hiermee aan de slag gaat.

In het rapport wordt geconstateerd dat er in de afgelopen periode belangrijke verbeteringen hebben plaatsgevonden. Deze verbeteringen hebben met name plaatsgevonden op het terrein van:

- De definitie doelgroepkind;
- Het bereik;
- De toeleiding;
- De doorgaande lijn;
- De resultaten;
- De WE-coördinatie op gemeentelijk niveau;
- Het integraal WE-programma;
- De externe zorg;
- De beoordeling van de basiskwaliteit van de voorscholen door de GGD.

Wij zijn verheugd te constateren dat er geen wettelijke kaders meer zijn waar de gemeente Maasdriel niet aan voldoet. Wij werken er hard aan om te komen tot een hogere score om de kwaliteit van de WE in Maasdriel nog beter te kunnen waarborgen.

Voor wat betreft de in het rapport genoemde verbeterpunten gaan wij voortvarend aan de slag. Deze verbeterpunten hebben betrekking op de volgende aspecten van het beleid:

- a. Het ouderbeleid (vergroten ouderbetrokkenheid);
- b. De interne kwaliteitszorg op de voor- en vroegscholen;
- c. De systematische evaluatie en verbetering van de WE op gemeentelijk niveau.

Met de bovenstaande verbeterpunten gaan wij als volgt aan de slag:

Ad a. Het ouderbeleid (vergroten ouderbetrokkenheid).

- Het analyseren van de ouderpopulatie per locatie in Maasdriel.
- Het aanbod ouderbeleid van de verschillende locaties is geïnventariseerd via een vragenlijst. Dit krijgt in 2021 een vervolg om tot een breder ouderbeleidsplan per locatie te komen. We zullen dan mogelijke verbeteracties bespreken en eventuele nieuwe ontwikkelingen daarbij betrekken. Jaarlijks zal dit onderwerp een bespreekpunt zijn met de verschillende locaties en zal monitoring plaatsvinden.
- Voor elke WE-locatie zal door de houder een ouderbeleidsplan opgesteld worden op basis van bovenstaande analyse.
- Op de locaties waar de voor- en vroegscholen samenwerken, zullen we op basis van gezamenlijk overleg stimuleren tot een gezamenlijk ouderbeleidsplan te komen ter bevordering van de doorgaande lijn.

In de samenwerking met de bibliotheek is de pilot "de Gezinsaanpak" van start gegaan.

Zoals met u is besproken, gaan we hierbij ook de ouderbetrokkenheid stimuleren door ouders meer bij de activiteiten van de bibliotheek te betrekken. Tevens gaan we het ouderbeleid van de kinderopvanglocaties en van de scholen beter op elkaar afstemmen.

Ad b. Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen.

Via een vragenlijst is geïnterviewd hoe de uitvoering van kwaliteitsbeleid plaatsvindt en hoe gemeten wordt of gestelde normen gehaald worden. Via deze vragenlijst is een inventarisatie gedaan naar onder andere de volgende aspecten:

- het kindvolgsysteem
- methodes
- toeleiding
- overdracht van voor- naar vroegschool
- resultaten van de vorderingen die kinderen maken gedurende de voor-en vroegschoolse periode
- ouderactiviteiten, ouderbetrokkenheid
- kwaliteit van uitvoering.

Met de kinderopvangorganisaties is afgesproken dat jaarlijks over bovenstaande aspecten gerapporteerd moet worden.

Ad c. Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau.

Bovengenoemde gegevens zijn de input voor reflectie op de effecten van ons WE- beleid en op basis daarvan zullen wij ons beleid indien nodig aanpassen en verbeteren.